Crinu Emilian Marinescu - În ultimã analizã

"Cauza profundã care a determinat,
<u>în ultimã analizã</u>,trecerea de la politeism la
monoteism, a fost procesul de unificare a vietii economice,
structurii etnice si a organizãrii social-politice."
B.Martin-Zeii si religiile

"Adevãrat, sã stiti cã a cãzut o piatrã din cer, micã era la vedere, dar grea la ridicare, cât nu putea sã o ridice nimeni, atunci.Prea sfintitul, patriarhul sfintei cetãti a Ierusalimului si a toatã Palestina a adunat toti Mitropolitii si Vlãdicii, si au fãcut rugãciuni si denii cu cântãri sfinte, trei zile si trei nopti; atunci veni un glas din cer zicând: <<Luati piatra cu blagoslovitele mâinile voastre si o desfaceti!>> Si dacã o desfãcurã aflarã într-însa aceste Dumnezeesti cuvinte scrise si zicând: <<Iatã, v-am dat aceste epistole mai întâi si tot nu v-ati întors de la fãrãdelegile voastre; nici nu v-ati pocãit precum v-am poruncit, nici nu ati ascultat cuvintele mele cele sfinte. Pentru aceasta am trimis asupra voastrã limbi pagânesti de v-au robit fãrã milã si tot nu v-ati pocãit de faptele voastre cele rele si spurcate si nu veniti la calea cea dreaptã si cuvintele Sfintei Scripturi nu le ascultati. Si v-am zis:cã cerul si pãmântul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece, iar cel ce va fi fãcut bine, acel om nu va pieri, iar pentru pãcatele voastre trimis-am asupra voastrã ierni grele, geruri si vânturi mari, trãznete si ploi groaznice fãrã de mãsurã, încât au iesit apele din matca lor si foamete v-am trimis si moarte în dobitoacele voastre si cutremure mari de pãmânt si multe semne v-am arãtat ca sã cunoasteti cã este mânia mea asupra voastrã pentru rãutãtile voastre, pãcãtosilor si pângãritilor ce sunteti voi.Iar voi nu cunoasteti cã v-am dat multã pâine si vin si miere întru satul vostru si tot nu vã lãsati de faptele voastre;pentru aceea vrut-am sã pierd pe toti oamenii de pe fata pãmântului...>>"

Când stai sã judeci bine faptele, adevãrul o sã-l gãsesti, întotdeauna, undeva pe la jumãtate.Poate cã de aceea se si spune cã el este miezul lucrurilor, nu?

*
* *

...Eram prea tânãr când a plecat prima expeditie, nu aveam încã rãbdarea meditatiei si nici stiinta evitãrii extremelor.Ca pe toti usuratecii, ideea Interventiei m-a entuziasmat;ce putea fi mai frumos, mai înãltãtor decât sã propagi civilizatia, sã aduci altora bunãstarea si progresul.Când Ail-mih mi-a luminat mintea era deja mult prea târziu.

- Multe greseli am fãcut si noi!spunea bãtrânul.Ne-am cramponat prea mult de pozitiile vechi, conservatoare.Ni se pãrea cã lumea e fericitã si multumitã.Dar n-am

tinut seama si nu v-am înteles pe voi, tinerii, mereu dornici de nou, de schimbare.Era bine, dar voi vroiati si mai bine.Va-ieh a înteles;s-a pus în fruntea voastrã si iatã opozitia ...Nu erati organizati, nu stiati ce vreti, o gloatã informã stãpânitã mai mult de instincte.Însã erati si multi fanatici, iar Va-ieh mândru si ambitios;îi trebuia totul deodatã si repede...
- Aici Marele Arhan se opri, obosit parcã de aducerile aminte.Eram putin uimit.Nu-l stiam pe bãtrân ca fiind un mare orator, dimpotrivã chiar, dar iatã cã reusi sã mã ducã în vremurile acelea, ce-mi pãreau atât de îndepãrtate.
- N-ati încercat nimic?l-am întrebat.Existã o Adunare, un for decizional, reprezentati totusi autoritatea supremã.
- Aceasta a fost Interventia, "mãreata" idee civilizatoare:o meschinã speculatie politicã.Ea a dat un tel opozitiei si i-a permis lui Va-ieh luarea puterii.Pãru cã întelege într-un târziu si întrebarea mea. Zâmbi sters.
-Sigur cã ne-am împotrivit, am încercat totul.În Consiliul Restrâns aveam majoritatea, dar în Adunare erau tinerii;tinerii si înflãcãrarea lor gratuitã.Le spuneam cã nu e nici mãcar moral ceea ce vor sã facã, nimeni nu le dã dreptul de a se juca printre destinele altora, dar îmi râdeau în nas, gãsindu-mi mereu contraargumente "stiintifice"."Lumea este albastrã", spuneau ei, "nu va tinde niciodatã spre bine fãrã un ajutor din afarã, chiar dacã la început va fi greu si dureros pentru ea .Oare nu tot asa chirurgul umple de suferintã pe bolnav pentru ca mai apoi sã-l salveze?"Combinarea cuvintelor a fost o artã în care n-am strãlucit de loc!si Ail-mih, marele Arhan clãtinã din cap cu amãrãciune.

*
* *

"...si iatã cã vã zic cã, de nu vã veti pocãi, lua-voi roadele de pe pãmânt, pentru pãcatele voastre si pomii vostri se vor usca si vitele nu vor da rod mult;apoi voi lua apele de pe suprafata pãmântului;dupã aceea sã stiti cã în munca iadului vã veti munci în veci, cã v-ati fãcut rãi, zavisnici, mincinosi, si nu vã iubiti unul pe altul, si vecini pe vecini purtati pizmã si de rãul altuia vã pare bine si vã înselati unul pe altul, cã Eu v-am dat lege sfântã, iar voi, rãilor, nu o pãziti si nu ascultati de poruncile Mele cele sfinte si de aceea voi sã judec pe toatã lumea si voi da fiecãruia dupã faptele sale, iar cine va fi fãcut bine, pe acela îl voi pune la dreapta Mea si îl voi trimite în rai de va mosteni acolo pe veci, iar acei care vor fi fãcut rãu voi grãi lor:duceti-vã, blestematilor, în focul cel de veci nestins, în muncã si în viermii cei neadormiti, unde este gãtit locul vostru, cu diavolii, cu pîgânii si cu fãcãtorii de rele!"

*
* *

De mult voiam sã-i pun bãtrânului o întrebare, stupidã la prima vedere, dar teribil de actualã în esenta ei.Nu reuseam însã niciodatã sã-l gãsesc într-un moment favorabil si-mi era teamã de rãspunsul lui.Încercam sã-l prind descoperit si sã-l înghesui în coltul sinceritãtii fãrã oprelisti.Iar pentru asta îl provocam la discutii, îl puneam sã-si

aminteascã si sã povesteascã despre orice, din trecut bineînteles.Asa am adus vorba si de celebrele "texte directoare".Textele de propagandã(17 dosare imense) fuseserã alcãtuite în timpul primei expeditii de un grup de reputati lingvisti condus Ril-gav, o somitate în materie. La vremea lor provocaserã chiar un mic scandal de care marele Arhan îsi amintea cu plãcere, doar avusese si el un rol de jucat.
Nervos si agitat, mereu dornic sã se impunã, Va-ieh recurse la arma criticii, urmând dictonul:"Nu existã lucru perfect, trebuie sã aibe si defecte!"Si în prima sedintã luã cuvântul:
- De ce limbajul textelor este asa de...ciudat, întortocheat, dezlânat?Înseleg, destinatarul, intelectual vorbind, nu se ridicã la un nivel la care sã i te poti adresa nici mãcar la obiect!Totusi!Vorbãria asta.... Demonstrativ, luase un dosar si-l aruncase jos.Roti privirea tãioasã asupra auditoriului apoi continuã:
- Ca sef al acestei expeditii cer anumite explicatii.V-am pus la îndemânã timp, mijloace, fonduri! Si rezultatul?...Toti se întoarserã atunci spre Ril-gav, singurul în mãsurã sã dea replica adecvatã.Acesta întelese mesajul mut al celorlalti si reactionã în consecintã.Plescãi din buze, dupã un vechi si urât obicei si încet de tot se aplecã si ridicã dosarul azvârlit (întâmplãtor)lângã scaunul lui.Abia apoi rãspunse sacadat si rece:
- Limbajul textelor este conceput la nivelul lor de dezvoltare.Este abscons pentru a deruta si intimida pe mediocri, pentru a pregãti astfel cristalizarea elitelor.Repetitiile, intentionat exagerate au menirea de a înrãdãcina ideile si din nou, pentru a deruta.Indivizii derutati(egal nehotãrâti)sunt mai usor manevrabili, deci se vor încadra mai usor în sistem.Modul de exprimare grãbeste spargerea granitelor existente si faciliteazã mai justa împãrtire a oamenilor si conceptiilor, exact ceea ce preconizeazã programul interventiei noastre.Asadar, timpul, mijloacele si fondurile nu au fost irosite!
- N-am fi cheltuit nimic dacã îi lãsam sã se descurce singuri, atacã atunci Ail-mih, neputând lãsa sã-i scape prilejul.Va-ieh ripostã imediat:Universul trebuie stãpânit, altfel nu ne-am mai numi fiinte rationale;iar ca sã-l stãpânesti actionezi asupra lui, îl transformi."Ei"(apartin Universului)sunt niste sãlbatici, dar poate cândva ne vor fi folositori si deci trebuie sã-i ajutãm sã evolueze.Asta facem:îi ajutãm!
- Pe noi o sã ne ajute cineva?sustinu bãtrânul ceea ce mai spuse si altã datã.Prea aducea cu o proorocire ca sã-l cred, însã mi-am dat seama cã venise Momentul.Nu l-am lãsat sã treacã.
- Mare Arhan!am început eu solemn, ce rost mai are sã continuãm.Lumea noastrã nu mai existã, s-a sinucis stupid si brusc.Ai fost printre cei ce s-au opus proiectului de interventie si m-ai convins si pe mine de absurditatea lui.De ce tocmai noi, acum, când ceilalti nu mai sunt, de ce tocmai noi sã ne chinuim sã-l ducem la capãt?
Ail-mih a zâmbit.Un zâmbet amar, obosit.

- Până acum n-am reusit niciodată să-mi explic exact ceea ce se întelege prin "civilizatie".Credeam că-i un cuvânt bun numai să producă entuziasm, un balon mare si frumos, dar atât de gol pe dinăuntru...
- Iar acum?l-am întrerupt nerăbdător.
- Acum noi doi si cusca asta zburătoare suntem toată civilizatia care a mai rămas.Trebuie să o lăsăm cuiva care s-o înteleagă sau care odată si-odată va sti s-o înteleagă."Ei"sunt singurii pe care îi cunoastem, "ei", sălbaticii de pe planeta apelor albastre.Mecanic, fără să se oprească din vorbit, a luat de pe masă un dosar cu texte.Al saptesprezecelea, ultimul.
- Proiectul? Va-ieh a încercat să-i unească în jurul unei entităti supreme, al unui singur zeu, un Dumnezeu puternic, violent si temut, chiar simbolul lui, un Dumnezeu al fortei, al dominatiei si al supunerii oarbe..., teroare si brutalitate...
"...si să stiti că de acum înainte nu voi mai trimite alte epistole si când nu vă veti aduce aminte, deschide-voi portile cerului si voi da ploaie de foc, de vă voi arde de vii de pe fata pământului..."
S-a oprit, a închis dosarul si si-a trecut mâna peste fată, gestul lui reflex prin care-si aduna ideile si le ordona dându-le coerentă.
- Tu!(Stia că nu mai are mult de trăit!)Nu vei urma acest proiect!Păstrează partea bună:uneste-i pe oameni!Dar uneste-i în jurul altui Dumnezeu, un Dumnezeu al iubirii si întelegerii.Glasul îi tremura si ochii i se încetosară.Marele Arhan plângea, dar măretia din vorbele lui, ilară în alte împrejurări, răscolea totul în jur.Stiu că pare ciudat, paradoxal, dar sentimentul acesta, imposibil de definit, iubirea, este singura trăsătură prin care se remarcă si se demarcă o fiintă ratională!Si-a trecut încă o dată mâna peste fată si continuă:asta va fi expeditia Ta de interventie:iubeste-i pe oameni si fă-i să iubească!Mă uitam la el si încercam să-mi birui emotia.Ail-mih.Fostul războinic falnic si neînduplecat, acum un bătrân chircit si neputincios.Dăduse tot din el;tot ce avea el mai bun.
...Am coborât pe malul unui râu si bătrânul muri în acceasi zi.Tot în aceeasi zi am întâlnit primul grup de oameni.Am plecat cu ei...Peste trei ani aveau să mă răstignească!

*

* *

"Filozoful"îsi scoase nasul din hârtii, un nas mare, încovoiat cu un neg maroniu cocotat în vârful lui.Gurile rele spun că acest nas ar fi cel mai perfectionat detector de alcool si afaceri murdare, neavând concurentă pe trei continente.Dar aceleasi guri rele sunt însă obligate să recunoască în "Filozof"pe cel mai bun redactor din oras.Ziarul i se vinde ca pâinea caldă si ideile lui, poate si din snobism, ajung fulgerător subiecte mondene.
- E o teorie trăznită, însă mie îmi place!Sunt însă si unele stridente.Îl fixă lung cu privirea, dar tânărul din fata sa continua, absent, să învârtească între degete paharul cu sifon.Uite, de exemplu..."Arhan", cel mai amărât lingvist ti-ar demonstra că arhanghel

vine din grecescul "arhanghelos", însemnând aproximativ "mai mare printre îngeri"!Anghelos-angel-înger, nu?
Tânãrul blond nu rãspunse.Continua sã se joace cu paharul.Putin iritat, "Filozoful"îsi pipãi negul din vârful nasului,
- Nu era necesar sã fantazezi cã ar avea rãdãcinã etimologicã într-un titlu de nu stiu ce ordin cavaleresc al nu stiu cãrei civilizasii.Ca si numele proprii Iehova, Gavrilã, Mihail, toate îsi au originea lor, alta decât cea pe care o propui dumneata!O nouã pauzã în care mai mult de stingherealã decât de poftã redactorul dãdu pe gât "o sutã" de coniac.Nu primi nici un rãspuns.
- La urma urmei n-o sã-ti placã nici ideea cã fãrã un Christos-Robinson cosmic, omenirea ar fi rãmas într-un stadiu de barbarie.Cititorii au si ei vanitate, ce naiba?..."Filozoful" se întrerupse, cãci tânãrul ridicã privirea.Dar nu spuse nimic.E bine sã demitizezi, e chiar la modã si apoi astãzi lumea nu mai poate si nici nu mai vrea sã fie prostitã si..., brusc ziaristul îsi dãdu seama cã începe sã se încurce.
Vru sã se reculeagã, sã-si ordoneze ideile, dar nu avu timp.Tânãrul se ridicã de la masã si îsi strânse hârtiile.Vorbi!Egal si fãrã inflexiuni:
- Am sã vã rãspund tot cu o întrebare!Una singurã!Spuneti-mi, însã, de unde vine grecescul "arhanghelos"?La fel de calm se întoarse, si iesi.

*

* *

..."Filozoful" l-a revãzut mult mai târziu pe tânãr.Avea acum plete lungi, bãrbitã si purta o hainã albã ce-i ajungea pânã la pãmânt.Era pictat sus, în pronaosul bisericii unde redactorul intrase întâmplãtor. Din ochii albastrii, mãiestria pictorului fãcuse sã iradieze o luminã superbã, plinã de bunãtate si blândete. Dar "Filozoful" nu vãzu în ei decât dispret!